

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. De Materia Baptismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

tilibus mysteria fidei exponeret, ac
deinde illos baptizaret.

ARTICULUS III.

De Materia Baptismi.

I. Cur aqua naturalis sit materia re-
mota Baptismi?

II. Quanam dicatur aqua naturalis?

III. Materia Baptismi proxime est ab-
lutio, sive fiat per asperionem, si-
ve per infusionem, sive per unam,
aut trinam immersionem juxta
morem Ecclesiarum.

IV. Si ante tertiam immersionem infans
decedat, eritne baptizatus?

V. Quid si abluatur in solo digito? aut
si in puteum infans projiciatur ani-
mo illum baptizandi?

I. **C**UM Baptismi materia duplex
sit, altera remota, altera pro-
xima, Queritur primo, quanam sit
materia remota Baptismi?

Respondeo esse aquam naturalem,
ut definitur a Trident. sess. 5. can. 7.
& colligitur ex illo Christi Domini:
Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.
Quare autem ita Baptismum Christus
Dominus instituerit? congruentia fuit,
quia aquæ est facillimus usus, & com-
moditas facilis, & aptitudo magna ad
significandam internam munditiam,
perspicuitatem, & refrigerationem ar-
doris concupiscentiæ, quæ causantur
ab hoc Sacramento.

II. Hinc sequitur, quamlibet aquam
naturalem esse veram hujus Sacramen-
ti materiam, maris, fluminis, palu-
dis, pluvie, balnei, etiam sulphurei,
ut communiter docent apud Dian. 3.
part. tract. 7. resol. 5. non esse vero
materiam sale, nivem, grandinem,
gelu, & glaciem, quamdiu sunt con-
creta, quia non manet in iis usus a-
quæ aptus ad lavandum, ut Doctores
communiter cum Fill. tom. 1. tract.

1. cap. 2. docent; secus vero si sint
resoluta; quamvis Conink putet aquam
falis resolutam esse diversæ speciei ab
aqua maris, & ideo esse ineptam.
Quod si nix, glacies, &c. resolvantur
in manibus baptizantis ante ablutio-
nem, est materia sufficiens; si vero
in corpore baptizati, negat Vasq.,
quia baptizans non proprie abluit,
asfirmat Suar., quia Baptismus confi-
sit in ablutione passiva; & utraque
opinio est probabilis Dianæ part. 5.
tract. 3. resol. 3. quamvis opinio Suar.
sit solum speculative, non practice
probabilis, ut constat ex prima Thesi
ab Innoc. XI. proscripta. Porro non
est materia apta aqua artificialis, pu-
ta rosacea, ex herbis expressa, & di-
stillata, nec cervisia, vinum, lac, a-
qua ardens, sudor, lacrymæ, phleg-
ma, saliva, &c.; Nec aqua natura-
lis, quæ ita alterata est, & cum aliis
rebus mixta, ut non sit amplius apta
ad abluendum, ut jusculum, lutum,
lixivium, vinum aquæ immixtum;
quamvis ex Trull. videatur, specu-
lative loquendo, sufficiens lixivium,
quia per cineres aqua non corrup-
pitur.

Pariter aqua extracta ex brodio car-
nium, vel piscium videtur eidem Trull.
sufficiens; sicut extracta e luto; nec-
non ex Fernand. apud Dian. resol. 5.
aqua, quæ colligitur ex vaporibus
densatis ex olla emergentibus, qui in
testaceo tegmento reperiuntur, & quæ
hyemali tempore ex parietibus, lapi-
dibusque fluit; non tamen quæ fluit
ex vite, vel arboribus, quia non est
aqua, sed succus. Verum quia istæ
materiæ sunt dubiæ, in sola extrema
necessitate adhiberi possunt, sicut et-
iam Putean., & de la Crux docent,
posse etiam adhiberi sub conditione in
extrema necessitate aquam rosaceam,
& distillatam.

III. Quæres secundo, quæ sit ma-
teria Baptismi proxima?

Re-

Respondeo esse ablutionem, seu contactum, quo aqua per actionem Ministri successive tangit corpus baptizati; sive fiat per asperisionem, sive per infusionem, sive per unicam, aut per trinam immersionem, juxta morem Ecclesiarum. Quilibet autem sub mortali tenetur Ecclesiae suae ritum servare; Et quamvis Ecclesiae ut plurimum nunc utantur infusione; creduntur tamen Apostoli asperisione baptizasse, quando una die quinque milia hominum baptizarunt, ut notat Hurtad. de Bapt. apud Dian. part. 5. tract. 3. resol. 19.

Rogabis, si ante tertiam immersionem, sed post integram formam Baptismi puer moriatur, eritne baptizatus?

IV. Respondent Trull., & Ochagav., quod si Minister habeat debitam intentionem faciendi, quod instituit Christus post primam ablutionem, ille est baptizatus; si tamen velit culpabiliter alligare baptismum ad trinam immersionem; ita ut non intendat baptizare ante omnes tres immersiones, certe non erit baptizatus, si ante moriatur, idque ex defectu intentionis, ut notat Bonac.: Palud. tamen apud Dian. part. 5. tract. 3. resol. 17. putat, quod si finita forma continuetur ablutio, non habebitur Sacramentum, nisi ablutione finita, quia cum Ministro incumbat determinare materiam, non censetur illam determinasse, nisi cum cessat abluere. Quicquid tamen sit de tali eventu, certe unusquisque debet habere intentionem ministrandi Sacramentum, non quando incipit, aut cessat ablutio, sed juxta intentionem Ecclesiae, & prout Christus Dominus instituit; quod pariter dicendum in quaestione illa celebri, Quandonam vinum in Calice convertatur in Christi Sanguinem? num post prolationem illorum verborum, *Hic est enim calix Sanguinis*

mei, an post prolationem reliquorum? cum disputent Doctores, an reliqua etiam sint essentialia; & D. Th. hic quaest. 78. art. 3., & alibi cum aliis Thomistis in partem affirmativam inclinet, ut suo loco dicemus.

V. Sequitur ex dictis primo, non baptizari Petrum, si existat in aqua, & Minister proferat formam Baptismi; quia non abluatur a Ministro. Secundo etiam guttulam, seu scintillam aquae sufficere ad baptismum, cum satis sit ad ablutionem; quare satis est, si baptizandus abluatur digito in aquammerso. Tertio, ad validitatem baptismi requiri, ut aliqua pars hominis principalis abluatur, ad hoc, ut sit verum dicere, quod homo abluatur: quare non satis est, quod aqua tangat capillos, ut tenet Bonac. contra Valq., Con., Sor.: At satis est, ut tangat brachium, pedem, digitum; quia sicut homo dicitur vulneratus, in quacumque parte vulneretur, ita dicitur ablutus, in quacumque parte abluatur. Verum ad tollendos scrupulos debet caput abluere; quod si in scapulis, pectore, humeris, manu, vel pede sit ablutus, existimat Fill. tom. 1. tract. 2. cap. 3. cum Navar., quod possit sub conditione rebaptizari; quamvis non sit necessarium, quia multi docent, esse tutam sententiam docentem esse baptizatum. Equidem tamen censeo esse sub conditione rebaptizandum, ne dubius sit, aut solum probabilis baptismus, sine quo nullum aliud Sacramentum suscipi valide potest.

Sequitur ultimo, quod si infans projiciatur in puteum animo illum baptizandi, probabiliter sit baptizatus, ut docent Suar., Valq., Con., & alii apud Trull. contra Henriq., & Sor.: Neque obstat, quod illa potius videtur suffocatio, quam ablutio; aut si esset ablutio, esset ordinata ad immersionem, & necem, non ad resurre-

rektionem. Nam vere esset ablutio ordinata ad resurrectionem animæ, quamvis ad necem corporis: Contra vero, si infans caderet in puteum, & alter formam proferret, non baptizaretur, quia non ablueretur a Ministro; Sicut nec baptizatur, si uno tenente puerum, & proferente formam, alter aquam infundat: At si aqua a tecto cadat, vel ab alio immittatur, & Titius puerum submitteret tali aquæ proferendo formam, illum baptizaret; quia vere diceretur illum abluere. In extrema tamen necessitate infans baptizari potest sub conditione, abluendo capillos, vel umbilicum, quia est etiam pars excrementitia præscindenda a corpore infantis, & ut putat Ochagav. etiam in pelle, quam Medici appellant secundinam, quia reputatur veluti pars pueri, & tamquam ejus cutis.

ARTICULUS IV.

De Forma Baptismi.

- I. *Legitima est ex Florentino tam forma Baptismi, qua utitur Ecclesia Græca, quam ea, qua utitur Ecclesia Latina.*
- II. *Quomodo debeat Trinitas Personarum exprimi?*
- III. *Quonam etiam pacto exprimenda est unitas essentia divina?*
- IV. *Non pertinent ad Formam essentiam particula illa, Ego, In, Amen, sed dubitatur de particula, Et.*
- V. *Num possit unus plures simul baptizare, & num plures unum?*
- VI. *Quanam variatio forma videatur accidentalis.*

I. **D**Uæ sunt Baptismi formæ usitatae, altera ab Ecclesia latina dicendo, *Ego te baptizo in nomine, &c.*; altera apud Græcos dicendo, *Baptizetur servus Christi in nomi-*

ne, &c.; Utraque legitima ex Florent. Nobis tamen non licet hac uti contra consuetudinem Ecclesiæ latinæ: nec illis licet uti nostra.

II. Quæritur nunc primo, an essentialiter ad formam Baptismi requiratur invocatio explicita Trium personarum secundum proprietates relativas?

Respondetur affirmative, ut constat ex illo Matth. ult., *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*: quare baptismus collatus in nomine Christi nullus est ex Florentino; sicut nec baptismus collatus in nomine Trinitatis, aut in nomine Dei, aut in virtute Sanctæ Crucis, aut in nomine Trium Personarum, aut in nomine primæ, secundæ, & tertiæ personæ; cum non explicentur tres personæ secundum proprietates relativas. Immo multi docent cum D. Th. & aliis contra Cajet. apud Trull., quod nec sufficiat in nomine Genitoris, Geniti, & Spirati, quia Christus instituit, quod sub illis vocibus relativis Patris, Filii, &c., quæ sunt communiores, & usitatiores, baptismus conferatur: Verius tamen dicitur, quod sit validus, quia sunt nomina Synonyma: Sufficit vero ex Trull., si dicatur, In nomine Patris, Verbi, & Spiritus Sancti; Quamvis autem ex Actibus Apost. cap. 14. constat, quod Apostoli baptizarent in nomine Christi, nihilominus vel id fuit ex speciali dispensatione, ut magis redderetur gloriosum nomen, quod tunc temporis erat apud Gentes contemptui: vel, ut communius docent, ibi baptismus factus in nomine Christi significatur Baptismus institutus a Christo, & qui per fidem in Christum, & per merita Christi operabatur, cum opponatur Baptismo Joannis. Vel demum sit sensus, quod in collatione baptismi nomen Christi adderetur dicendo, *Ego te baptizo* In nomine